

PATVIRTINTA

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir
įvaikinimo tarnybos prie Socialinės
apsaugos ir darbo ministerijos

2005 m. spalio 26 d. įsakymu Nr. BV-7A

**VALSTYBĖS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS IR ĮVAIKINIMO TARNYBOS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
ANTI KORUPCINĖ PROGRAMA**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) antikorpucinė programa (toliau – Antikorpucinė programa) pagrįsta bendradarbiavimo su visuomene, korupcijos prevencijos ir ilgalaikiškumo principais.

2. Antikorpucinės programos tikslai ir uždaviniai yra nuosekliai siejami su visuomenės apsauga nuo esamų ir atsirandančių korupcijos šaltinių, kartu visokeriopai ginant visuotinai pripažįstamas žmogaus teises ir laisves.

3. Korupcijos požymiai valstybės tarnyboje kenkia demokratijai, ekonomikai ir teisės sistemai, todėl kovos su ja priemonės turi būti nuoseklios, visapusiškos ir ilgalaikės.

4. Vienas svarbiausių Tarnybos veiklos uždavinių kovojant su korupcijos reiškiniu yra vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo srities teisės aktų, kurie realiai pašalintų prielaidas korupcijai atsirasti ir plisti, analizė, kūrimas ir tobulinimas, prisidedant prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos ir kitų valstybės institucijų vykdomos darnios ir veiksmingos kovos su korupcija sistemos sudarymo.

5. Norint įgyvendinti efektyvias korupcijos prevencijos priemones, šalinant neigiamo socialinio reiškinio – korupcijos priežastis, būtina stiprinti Tarnybos veiklos sistemą, skatinti glaudesnę jos bendradarbiavimą su visuomene, taip pat ugdyti visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms.

6. Ši programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. IX-711 (Žin., 2002, Nr. 10-355), Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (Žin., 2002, Nr. 57-2297), Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu (Žin., 1999, Nr. 60-1945) ir kitais teisės aktais.

7. Antikorpucinė programa padės vykdyti kryptingą korupcijos prevencijos politiką, o Antikorpucinės programos įgyvendinimo priemonės padės užtikrinti skaidresnę, veiksmingesnę ir viešesnę Tarnybos valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiklą (toliau – darbuotojai).

8. Antikorupcinės programos įgyvendinimo kontrolę vykdo Tarnybos direktoriaus paskirtas asmuo.

II. APLINKOS ANALIZĖ

9. Korupcijos prielaidos:

9.1. galima išskirti tokias bendrąsias korupcijos prielaidas:

9.1.1. teisines prielaidas, kurios apima teisės aktų netobulumą, dažną jų keitimą ir kolizijas, kontrolės sistemų, teisinių procedūrų ir priemonių bei elgesio kodekso valstybės tarnyboje nebuvimą, darbuotojų skyrimo ir atleidimo bei nušalinimo procedūrų netobulumą, atsakomybės už padarytus pažeidimus trūkumą ir kt.;

9.1.2. institucines prielaidas, kurios apima motyvacinės karjeros sistemos nebuvimą, neišplėtotas vidaus ir išorės audito sistemas, neskaidrius sprendimų priėmimo procesus, nepakankamą viešumą;

9.1.3. visuomenės pilietiškumo stokos prielaidas, kurios apima visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumą ir prieštaringumą, nesipriešinimą korumpuotiems darbuotojams bei piliečių pasyvumą antikorupcinėje veikloje.

9.2. galima išskirti ir specifines korupcijos prielaidas pagal Tarnybai priskirtas funkcijas:

9.2.1. valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos naudojimą;

9.2.2. leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimą ar apribojimą.

10. Korupcijos lygis ir paplitimas:

10.1. remiantis Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, nuo 1995 m. iki 2002 m. Lietuvos Respublikoje buvo užregistruota 1530 nusikaltimų valstybės tarnybai. Šis skaičius vis didėja. Vien 2004 m. nusikaltimų valstybės tarnybai buvo užregistruota net 540;

10.2. skundų, pranešimų, susijusių su korupcija, dėl Tarnybos veiklos nėra gauta. Vis dėlto spaudoje kartais bandoma kelti abejones dėl skaidrios Tarnybos veiklos, ypač susijusios su tarptautiniu įvaikinimu. Atsižvelgiant į tai, korupcijos prevencija ir antikorupcinės kultūros kūrimas Tarnyboje yra vienas svarbiausių Tarnybos tikslų, norint užtikrinti tinkamą vaiko teisių apsaugą.

11. Korupcijos pasekmės:

11.1. Tarnybai nevykdant veiksmingos ir kryptingos antikorupcinės politikos, korupcija gali pažeisti visuomeninius santykius, dėl ko gali išryškėti tokios pasekmės:

11.1.1. gali sumažėti sprendžiamų vaiko teisių apsaugos problemų efektyvumas, ginant vaiko teises ir geriausias jo interesus, prarandamas visuomenės pasitikėjimas valstybės institucijomis;

11.1.2. sumažėti piliečių pasitikėjimas valstybe ir demokratija;

11.1.3. pablogėti viešojo administravimo kokybė.

11.2. Atsižvelgiant į šias pasekmes ir aiškiai suvokiant korupcijos reiškinių, galima numatyti veiksmingesnes korupcijos prevencijos priemones.

III. ANTIKORUPCINĖS PROGRAMOS MISIJA

12. Antikorupcinės programos misija – šalinti prielaidas korupcijai atsirasti ir plisti Tarnyboje.

IV. ANTIKORUPCINĖS PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

13. Svarbiausias Antikorupcinės programos tikslas – sustiprinti korupcijos prevenciją, užkirsti kelią korupcijos atsiradimui Tarnyboje, pašalinti teisės aktų, procedūrų, kitų sričių spragas, dėl kurių gali atsirasti sąlygos korupcijai.

14. Pagrindiniai Antikorupcinės programos uždaviniai:

14.1. Mažinti korupcijos tikimybę:

14.1.1. vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę Tarnyboje;

14.1.2. esant korupcijos tikimybei, imtis priemonių sumažinti šią korupcijos pasireiškimo tikimybę;

14.1.3. analizuoti ir tobulinti teisinę bazę, skiriant ypatingą dėmesį teisės aktams, reglamentuojantiems leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimą ar apribojimą, valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos naudojimą, kadangi šios sritys yra priskiriamos prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

14.2. Užtikrinti teisės aktų skaidrumą:

14.2.1. kasmet peržiūrėti ir išnagrinėti iš fizinių ir juridinių asmenų gaunamus skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.) korupcijos požiūriu, o juos išanalizavus, suformuluoti pasiūlymus dėl teisės aktų tobulinimo.

14.3. Pagal kompetenciją vykdyti korupcijos prevenciją:

14.3.1. peržiūrėti Tarnybos funkcijas bei įgaliojimus reglamentuojančius teisės aktus, kad juose būtų įtvirtintos adekvačios korupcijos prevencijos priemonės.

14.5. Kurti antikorupcinę kultūrą:

14.5.1. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę Tarnybos bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms, kad valstybės tarnautojai neturėtų galimybių atstovauti tik kokios nors vienos interesų grupės interesams;

14.5.2. skelbti Antikorupcinę programą ir jos įgyvendinimo priemonių planus Tarnybos interneto svetainėje.

14.6. Užtikrinti efektyvų Antikorupcinės programos įgyvendinimą:

14.6.1. kas dvejus metus sudaryti Antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių planą, kuriame būtų nustatytos programos įgyvendinimo priemonės, tikslas, įvykdymo laikas ir atsakingi vykdytojai;

14.6.2. kasmet vertinti Antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių rezultatus ir rengti ataskaitas.

14.7. Didinti valstybės tarnautojų atsakomybę ir atskaitomybę:

14.7.1. suderinti vaiko teisių apsaugos srityje dirbančių darbuotojų privačius ir visuomenės viešuosius interesus, užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams, įtvirtinti priimamų sprendimų nešališkumą ir užkirsti kelią atsirasti bei plisti korupcijai;

14.7.2. skatinti Tarnybos valstybės tarnautojus ir darbuotojus tobulintis kvalifikacijos tobulinimo įstaigose ir ES organizuojamuose kursuose;

14.7.3. skatinti darbuotojus pranešti vadovybei savo įtarimus dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamos personalo veikos;

14.7.4. išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamos darbuotojų veikos, o pasitvirtinus informacijai apie korupcijos faktą, pranešti atitinkamai korupcinius nusikaltimus tiriančiai institucijai;

14.7.5. išaiškinus korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, ypatingą dėmesį skirti bendradarbiavimui su korupcinius nusikaltimus tiriančia valstybės institucija;

14.7.6. rinkti informaciją apie išaiškintus korupcijos atvejus.
